

Täysistunto

Tiistai 1.10.2024 klo 14.00—17.16

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkalain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 38/2024 vp
Toimenpidealoite TPA 24/2024 vp
Valiokunnan mietintö StVM 8/2024 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 8/2024 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelu, edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.13 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa herra puhemies! Vapettaminen eli sähkötupakan käyttö on levinnyt isoksi ja vakavaksi ilmiöksi peruskouluihin. Oppilaat saattavat käyttää vapea koulupäivän aikana. Tällä hetkellä laki kieltää alle 18-vuotiailta tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden hallussapidon, mutta kiello ei koske nikotiinittomia sähkötupakkeja eli vapeja. Kouluilla ei tällä hetkellä ole lainsäädännön tarjoamia työkaluja ilmiön tehokkaaseen kitkemiseen. Oppilas voi sanoa, että kyse on nikotiinittomasta sähkötupakasta eli vapestasta tai energianuuskasta. Niitä ei nykylainsäädännön mukaan voi ottaa haltuun.

Koulut tarvitsevat selkeän lainsuojan takavarikoida lapsille ja nuorille haitallisia tuotteita. Lakimuutos on vahva tapa puuttua asiaan. Hallitus esittää kiellettäväksi nikotiinittomien vapesähkösavukkeiden hallussapidon alaikäisiltä. Esityksessä ehdotetaan myös, että savuttomien nikotiinituotteiden käyttö kielletään päiväkotien ja oppilaitosten sisä- ja ulkotiloissa sekä leikkikentillä. Näin pitää tehdä. Lakimuutokset ovat vahva keino puuttua ilmiöön sillä vakavuudella, jolla siihen viimeistään nyt on pakko puuttua. Hallussapidon kieltämisellä oppilaitokset voivat puuttua vapen ja muiden tupakan vastikkeiden käyttöön ja takavarikoida tuotteet.

Hallitus esittää, että nikotiinipussit otetaan kattavammin tupakkalain piiriin. Nikotiinipusseista ollaan kieltämässä tunnusomaiset tuoksut tai maut niin sanottuja aikuisten makuja lukuun ottamatta. Esityksellä pyritään ehkäisemään nuorisokäyttöä, harmaata tuontia ja laitonta kauppaa sekä torjumaan järjestäytynyttä rikollisuutta.

Arvoisa puhemies! Lakimuutoksilla pystytään myös ehkäisemään terveysongelmia. Asiantuntijat ovat arvioineet näistä tuotteista johtuen, että meillä voi pian olla poikkeuksellisen paljon parikymppisiä syöpäsairaita. Meidän pitää suojella lapsia ja nuoria tältäkin vaaralta. Kaikki nuoret itse eivät ole kiinnostuneita tuotteiden haittavaikutuksista. Näyttää siltä, että vanhemmat eivät ilmeisesti pysty saamaan tilannetta hallintaansa. Laki on nyt vahva ja hyvä keino. Se ei kuitenkaan poista vanhempien ja muiden aikuisten kasvatustuuta. Lasten kasvatustuu on vanhemmilla. Se ei muutu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2024 vp

Arvoisa puhemies! Yhteiset pelisäännöt, joita kaikki aikuiset valvovat, ovat tärkeitä nikotiinituotteiden käytön ehkäisyssä ja lopettamisessa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Merinen, olkaa hyvä.

15.16 Ville Merinen sd: Kiitos, arvoisa puhemies! Esitän, että käsittelyn pohjaksi otetaan sosiaalidemokraattien ja vasemmistoliiton vastalauseeseen 2 sisältyvä lakiehdotus.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys sisältää aikamoisia järjestömyyksiä.

Aluksi vähän yleistä nikotiinista. Nikotiini on myrkyllinen aine, jolla ei ole todettu mitään terveyshyötyjä. Nikotiinilla on laaja-alaiset biologiset vaikutukset, ja se vaikuttaa muun muassa keskushermostoon, sydämeen, munuaisiin ja lisääntymisjärjestelmiin. Nikotiinia ei lueta karsinogeeniksi, mutta tutkimuksissa on viitteitä siitä, että nikotiini kasvattaa syöpäsoluja ja häiritsee immunitettia. Nikotiini häiritsee aivojen kehitystä, ja jatkuva käyttö voi aiheuttaa aivoihin rakenteellisia muutoksia, etenkin nuorilla. Nikotiini häiritsee diabeteksen hoitotasapainoa ja kohottaa verenpainetta. Ja lisäksi on todettu, että etenkin nuorilla masennus ja ahdistuneisuus voivat liittyä nikotiinituotteiden käyttöön. Eli siis pelkästään jo nikotiinituotteiden lopettaminen voi vaikuttaa siihen, että vähenee masentuneisuus ja ahdistuneisuus — se ei ole tietenkään ainut, mikä näitä aiheuttaa.

Tämä lakihan on tärkeä, vapaa myynti on saatava kuriin, mutta tässä on yksi suuri ongelma, ja se on tämä vahvuus, mikä valittiin. Meillä oli iso kuuleminen tästä aiheesta, ja muistaakseni asiantuntijat suosittelivat 4—8 milligramman vahvuutta, ja lopulta sitten hallituksen esityksestä valittiin 16,6 milligramman vahvuus. Pussi nikotiinia tuolla vahvuudella voi olla hengenvaarallinen alle 30-kiloiselle lapselle tai lemmikille.

Nikotiiniongelmien, varsinkin nämä mielenterveysongelmien, mitä se aiheuttaa, liittyvät pääosin dopamiiniin, ja sehan liittyy vähän samaan kuin kaikki muut riippuvuudet. Nykyihminen on tosi dopamiinikoukuttunut, me kaikki ollaan jollain tavalla. Se liittyy siihen, että kun nikotiinia ottaa, niin dopamiinitasot nousevat huomattavan paljon korkeammiksi kuin normaalisti, se nostaa niitä aika paljon. Ja sitten sen jälkeen tapahtuu tällainen romahdus dopamiinitasossa, ja siitä taas johtuvat kaikki nämä: ahdistus ja masennus ja ehkä energiaton olotila. Sitten kun ihminen käyttää enemmän ja enemmän nikotiinia, niin toleranssi kasvaa, ja sitten loppupeleissä ihminen, joka vaikka käyttää säännöllisesti nikotiinipusseja, käytännössä vaan hoitaa sitä tasoa normaalille tasolle, eli hän ei loppupeleissä edes... Se hyvä olo tulee hänelle, kun hän on käyttänyt vaikka vuoden nikotiinia — puhutaan nyt vaikka nuorista ihmisistä — siitä, että hän saa hetkellisesti normaalille tasolle dopamiinit. Eli tämä on silleen iso, iso ongelma meidän yhteiskunnassamme.

Tähän liittyvät myös sähkö tupakat ja muut tupakkatuotteet, mutta etenkin nuorten kohdalla ovat nämä pussit ja sähkö tupakka. No, nikotiinipusseja käyttävät tietysti kaikenikäiset, mutta kyllähän, kun katsoo sitä mainontaa, se on voimakkaasti suunnattu nuorille henkilöille. Minä kävin äsken vilkuilemassa vähän nikotiinikauppojen nettisivuja, ja jos minä esimerkinomaisesti luen tämän mainoksen — ei tämä ole suunnattu ainakaan paikalla oleville aikuisille ihmisille: ”Pohjoisen raikkaus ja suomalaisten metsämarjojen herkullisuus! Valtteri Bottaksen 77 Arctic Berry VB Edition -nikotiinipussit ovat onnistunut kokonaisuus. Nämä upeat pussit tarjoavat sinulle 10 milligramman nikotiinivoimakkuuden, pohjoismaisen raikkauksen ja marjojen yhdistelmän. 77 WB Edition on suunniteltu F1-ikonin, Valtteri Bottaksen, innoittamana. Raota päällimmäistä teippiä ja näet, kuinka Valtteri Bottas koristaa myös visuaalisesti lumoavaa kiekkoa, joka kätkee sisäänsä ennen kokematto-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2024 vp

man makuelämyksen.” Ja sitten vielä lähetän loppuun pyynnön, ennen kuin aika loppuu, että Valtteri Bottas, jos voisit lopettaa nikotiinikiekkojen mainostuksen lapsille ja alaikäiselle. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mattila poissa. — Edustaja Berg, olkaa hyvä.

15.22 Kim Berg sd: Arvoisa puhemies! Nikotiinipussit ovat pitkään olleet lainsäädännöllisesti harmaalla alueella. Useissa Pohjoismaissa ollaankin nyt tarkastelemassa lainsäädäntöä nikotiinipussien myyntiin ja käyttöön liittyen. Yksi keskeisistä kysymyksistä on nikotiinipussien nikotiinipitoisuuden sääntely.

Tuen hallituksen esitystä asettaa nikotiinipitoisuudelle yläraja, jotta vaarallisen korkeita pitoisuuksia sisältävien nikotiinipussien myynti saataisiin loppumaan. Hallituksen eteenpäin viemä nikotiiniraja, jossa maksimirajaksi on määritelty 16,6 milligrammaa grammassa, on kuitenkin mielestäni liian korkea. Nikotiinipitoisuuksien lisääntyessä myös haitat lisääntyvät ja riski riippuvuudelle kasvaa. Noin korkean nikotiinipitoisuuden sisältävä pussi saattaisi myös nieltynä jopa tappaa yli 30-kiloisen lapsen. Nikotiinipussin nikotiinipitoisuudesta ei voisi myöskään jatkossa päätellä sitä, paljonko nikotiinia itse asiassa imeytyy pussista, koska hallituksen esityksessä ei kielletä lisäaineita, jotka lisäävät imeytymistä.

On hyvä, että hallituksen esityksen mukaisesti nikotiinituotteista säänneltäisiin jatkossa tupakkalaissa ja savuttomien nikotiinituotteiden käyttö kiellettäisiin muun muassa leikkikentillä ja päiväkotien sisä- ja ulkotiloissa. Hallituksen esityksessä on kuitenkin painotettu liikaa tupakkateollisuuden ja elinkeinoelämän näkemyksiä. Tällainen esitys pitäisi tehdä ennemminkin asiantuntijanäkemykset ja kansanterveysnäkökulmat etunenässä.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esittämä nikotiiniraja on myös verrattain korkea naapurimaihimme verrattuna. Ruotsissa keskustellaan mahdollisesta rajasta 12 milligrammaa per gramma. Tanska näyttää päätyvän rajaan 10 milligrammaa per gramma. Norjassa yksinään nikotiinipussit eivät ole saanut viranomaisten hyväksyntää, mutta on tietenkin huomioitava, että Norjan markkinoilla on tupakkaa sisältäviä nikotiinipusseja. Jos esityksen tavoitteena on todella pyrkiä vähentämään laitonta kauppaa ja harmaata tuontia, niin toimiva tie olisi lähteä hakemaan ratkaisuja ja yhteistä rajaa nikotiinipusseille yhdessä muiden maiden kanssa. Koordinointi ja yhteiset linjaukset ainakin rajanaapurimme Ruotsin kanssa olisi tärkeää.

Asian tärkeellisyyden vuoksi olen jättänyt aiheesta kirjallisen kysymyksen Pohjoismaiden neuvostossa. Kirjallisessa kysymyksessä tiedustelen muun muassa sitä, kokevatko Pohjoismaiden hallitukset olevan Pohjoismaiden laajuista hyötyä siitä, että maamme sopisivat yhteisestä nikotiinipitoisuuden enimmäisrajasta nikotiinipusseille. Vastausta en ole vielä saanut, mutta itse näkisin näin olevan. Nikotiinipussien yhteinen yläraja vähentäisi salakuljetuksen ja rajakaupan riskiä, sillä maan rajojen yli ei voisi lähteä hakemaan korkeampia nikotiinipitoisuuksia sisältäviä pusseja. Tämä myös helpottaisi valmistajia sääntöjen noudattamisessa.

En haluaisi palata Suomen EU-jäsenyyden jälkeiseen aikaan, jolloin nuuskan myynti kiellettiin Suomessa, mutta poikkeusluvan myötä Ruotsissa saatiin edelleen nuuskaa myydä. Nuuskan myynnin kieltäminen Suomessa johti lähinnä verotulojen menettämiseen ja harmaan talouden sekä rajakaupan lisääntymiseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2024 vp

Arvoisa puhemies! Nikotiinipussit ovat olleet nuorten suosiossa, ja niiden käyttö on edelleen lisääntymässä. Uusia tuotteita pyritään myös kohdentamaan nuorille. Sosiaali- ja terveysvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa kannatettiin useiden kansanterveysjärjestöjen ja viranomaisten toimesta, että tupakka- ja nikotiinituotteiden myynti- ja ostoikäraja nostettaisiin 20 vuoteen. Tämä olisi tarpeellinen suunta, sillä tiedämme hyvin, minkälaisia negatiivisia terveysvaikutuksia tuotteisiin liittyy.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Laiho, poissa. — Edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

15.26 Timo Furuholm vas: Arvoisa puhemies! Tämä esitys, jossa nikotiinipussit tuodaan tupakkalain soveltamisalan piiriin ja savuttomia nikotiinituotteita rajoitetaan, on monelta osin kyllä kannatettava.

Mutta otan yhden sitaatin täältä hallituksen esityksestä. ”Esityksen tavoitteet ovat osittain ristiriidassa keskenään, sillä nikotiinipussien aseman vakiinnuttaminen Suomen markkinoilla väkisin lisää sen todennäköisyyttä, että tuotteista muodostuu lapsille ja nuorille uusi väylä nikotiiniriippuvuuteen ja sitä kautta muiden tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöön. Tätä riskiä voidaan kuitenkin pienentää rajoittamalla nikotiinipussien houkuttelevuutta ja saatavuutta.”

Jos tätä sitaattia heijastaa tähän valittuun milligrammarajaan, eli tähän 16,6:een, niin koen sen tämän esityksen suurimmaksi ongelmaksi. Edustaja Merinen avasi hyvin tässä edellä nikotiiniriippuvuudesta ja sen vahvuudesta, ja kun ei ole mitään sellaista perustetta nostaa tätä rajaa näin korkealle, kun me verrataan tätä nikotiinirajaa juuri muihin Pohjoismaihin, niin tätä on pakko pitää todella huonona ratkaisuna. Voin lisätä vielä sen verran, että itsekkin aikoinaan suuhun laitettavia nikotiinituotteita käytin, ja ne olivat silloin puolet tästä rajasta, ja niistä irti pääseminen oli kovan työn takana, joten tämä 16,6 milligrammaa grammalla kohden tuntuu kyllä uskomattoman korkealta rajalta, ja se pitäisi tässä ehdottomasti muuttaa.

Tällä puheella kannatan edustaja Merisen tekemää ehdotusta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia.— Edustaja Päivi Räsänen, olkaa hyvä.

15.29 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Tämä lakiesitys on askel oikeaan suuntaan, ja on tärkeää, että tupakkalakiin nyt lisätään savuttomien nikotiinituotteiden määritelmä, joka kattaa myös nikotiinipussit. Ja täytyy muistaa, että tämän lakiesityksen ja sen muodon kaikkine nikotiinimäärineen, minkä se on saanut, yksi tavoite on myös ehkäistä harmaata tuontia ja laitonta kauppaa ja torjua järjestäytynyttä rikollisuutta.

Ymmärrän hyvin sitä kritiikkiä, joka liittyy tähän melko korkeaan nikotiinipitoisuuteen, joka on rajaksi tässä asetettu, samoin näiden lukuisien eri makuvaihtoehtojen määrään. Joka tapauksessa pidän tärkeänä, että tässä nyt päästään eteenpäin. Tähän tulee myös tämä 18 vuoden ikäraja.

Omalla kohdallani sillä oli merkittävä vaikutus siihen, miksi mielestäni tämä on tässä vaiheessa hyväksyttävä, että jos olisimme sitten muuttaneet näitä nikotiinipitoisuuksia tai makuja, niin olisimme joutuneet uudestaan hakemaan tämän TRIS-direktiivin mukaisen käsittelyn EU:lta, mikä tarkoittaa sitä, että se olisi voinut merkitä jopa puolen vuoden odotusaikaa sosiaali- ja terveysministeriön lausunnon mukaan. Pidän tärkeänä, että nämä ra-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2024 vp

joitukset saadaan nyt tässä vaiheessa voimaan, koska yhä enemmän esimerkiksi alaikäiset näitä tuotteita käyttävät, ja sen takia on tärkeää, että saadaan nyt jonkinlaisia rajoituksia tähän aikaan.

Valiokunta tässä samassa yhteydessä teki lausumaehdotuksen, jonka mukaan siis valtioneuvosto seuraa tämän sääntelyn toimivuutta erityisesti kansanterveyden edistämisen, hyvinvointi- ja terveyserojen vähentämisen ja nuorisokäytön ehkäisemisen näkökulmasta ja ryhtyy sitten tarvittaessa pikaisesti toimiin sääntelyn muuttamiseksi.

Ja sitten mielestäni erityisen tärkeää on se, että jos muissa Pohjoismaissa säädetään Suomea alhaisemmat nikotiinipitoisuuden rajat, niin silloin säätelyä tulee yhdenmukaistaa. Nyt jo tiedämme, että Tanskassa on suunnitteilla 9 milligramman raja ja Ruotsissa todennäköisesti 12:n, joten toivon, että tätä lakia sitten muutetaan sitä mukaa, kun Pohjoismaissa lait muuttuvat.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Kiuru, olkaa hyvä.

15.32 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on tupakkalain muutos, jolla käytännössä sääntelyä vailla olevat nikotiinipussit tuodaan sääntelyn piiriin. Tämä on se pohja, josta sosiaali- ja terveysvaliokunnassa oltiin herttaisen yksimielisiä, että näin pitää toimia. Mutta keskeinen kysymys on, miten tähän tilanteeseen tultiin ja mitä mieltä ollaan tästä esityksestä.

Arvoisa puhemies! On syytä palauttaa mieliimme hiukan historiaa: Viime hallituskauden lopulla, aivan sen päätteeksi, Fimea luopui siitä käsityksestä, että nikotiinipussit olisivat lääkelain sääntelyn piirissä, mikä johti sitten siihen, että nämä nikotiinipussit hyvin nopealla aikataululla, siis käytännössä hyvin nopeasti, vapautettiin täysin sääntelystä. Tämä johti siihen, että itse vielä silloisena ministerinä harkitsin, saisimmeko me mahdollistettua sen, että hyvin nopealla aikataululla me olisimme ottaneet notifiointin tehtäväksemme ja käytännössä olisimme julistaneet tämän asian kiireellisesti hoidettavaksi. Valitettavasti tällaista mahdollisuutta ei ollut, erityisesti enää tämän toimitusministeristön aikana, ja lausuntokierroksella oli esitys, että silloinen nykytila jatkuisi. Nyt puhumme vuoden 23 alkuvuodesta, jolloin nikotiinipussit olivat kiellettyjä. Sitä ennen kukaan ei kaivannut näitä tuotteita markkinoille. Yllätykseni oli suuri: Silloin todella linjaus oli se, että enää toimitusministeristö ei voi tehdä näin suuria ratkaisuja, mutta miksi tämä aloittanut hallitus ei kiireesti viime kesänä laittanut tätä notifiointia liikkeelle ja hyvin kiireesti säätänyt siitä, että olisi voitu nämä nikotiinipussit palauttaa takaisin järjestykseen niin, että ne olisivat yhä kiellettyjä? Iso arvovalinta oli viime vuoden kesänä hallitukselta — ei siis nyt tänä vuonna, vaan vuoden 23 kesänä — että nikotiinipussit päästettiin markkinoille näin laajasti.

Siten, kuten meidän mietinnössämme siteerataan näitä terveysvaikutuksia, mitä tässä yritetään ehkäistä, kyllä varsin ontoksi jää se, että tosiasiassa tällä yritettäisiin vähentää nikotiinipussien käyttöä nuorison keskuudessa ja että tällä pyritäisiin vähentämään myöskin hengenvaarallisia nikotiinimyrkytyksiä. Siis nimenomaan hallituksen esityksen perusteena oli se, että nämä nikotiinipussit otetaan käyttöön varsin laajassa mielessä. Ihmeellistä on se, että kukaan ei tunne tästä mitään poliittista vastuuta. Tämä esitys saatiin tänne ennen kesää käyttöön, eli yli vuosi kesti hallituksella pohtia, otetaanko nikotiinipusseja ylipäätään tässä maassa enää käyttöön. Nyt selväksi kävi, että nikotiinipussit haluttiin näin laajamittaisesti käyttöön. Kuten valiokunnan mietinnössä todetaan, lausunnonantajista

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2024 vp

vain Päivittäistavarakauppa, Tupakkateollisuus ja MaRa olisivat voineet tyytyä tätä leppumapaankin sääntelyyn.

Ihan oikeasti on pakko kysyä: mikä tätä maata vaivasi, että me päästimme nämä nikotiinipussit tällä tavalla rehottamaan kansakunnan keskuuteen? Kukaan ei vuotta 23 aikaisemmassa elämässä pyytänyt, voitaisiinko me vapauttaa nikotiinipussit, mutta nyt me ollaan siinä tilanteessa, että me ollaan itse tämä moka tehty tässä hallituksessa. Ja mitä teki hallitus — jos siirrytään, puhemies, sen arviointiin: Hallitus teki sellaisen ratkaisun, että ensinnäkin tarkastettiin, minkälaisia pusseja oli päivittäistavarakaupassa myytävänä, ja suoraan päivittäistavarakaupan markkinoiden kaikkein korkeimmalla pitoisuudella olevat nikotiinipussit, lähes 17 milligrammaa grammassa, otettiin tämän hallituksen esityksen pohjaksi. En tiedä, tietävätkö porukat, kuinka vaarallinen tällainen tuote on. Kun tämä jää lapsiperheellä esimerkiksi pöydälle, niin alle seitsemänvuotiaan lapsen osalta olemme saaneet asiantuntija-arvion, jonka mukaan sellainen lapsi voi kuolla tällaiseen nikotiinipussiin. Me teemme siis täällä eduskunnassa sääntelyä, jossa ihmisten henki voi lähteä — lasten henki voi lähteä täällä milligrammamäärällä, mikä tässä pussissa on. Tällaista sääntelyä me ehdotamme täällä.

Sen lisäksi tässä ehdotetaan kaikkia mahdollisia makuja maan ja taivaan väliltä, niin että siinä on puutkin olemassa. Siis fakta nyt on se, minkä takia näitä makuja tarvitsee olla kuin Vilkkilässä kissoja — minttua ja mentolia, juuri niitä, jotka ovat kaikkein suosituimpia: että tämä houkuttelisi mahdollisimman paljon. Erityisesti mentolin osalta on vaikeaa se asiantuntija-arvio sivuuttaa, että se imeyttää nikotiinia kaikkein eniten.

No, joku voisi kysyä, mitä ihmeen järkeä on myöskään siinä, että nikotiinituotteet laajennetaan käytännössä 18-vuotiaisiin, mutta ei siitä ylöspäin. Tupakkatyöryhmän esitys oli, että kaksikymppiseen laajennettaisiin tässä maassa kaikkien tupakkatuotteiden käyttökiellon piiri, ja hallitus ei edes tätä tupakkatyöryhmän yksimielistä esitystä pystynyt tässä noudattamaan. Meillä oli kesäkuussa laaja yksimielisyys valiokunnassa siitä, että tällaisella esityksellä me ei kerta kaikkiaan kehdata mennä, että me ei tällaisesta esityksestä voida hyväksyä, ja lopputuloksena oli se, että edes lisäaineita ei pystytty kieltämään näissä pusseissa. Nämä imeytyvät vielä paremmin, koska edes lisäaineita ei pystytty kieltämään. Täytyy sanoa, että kun terveys- ja hyvinvointieroja voisi kaventaa niin, ettei se maksa edes mitään, ja nyt meillä on esitys pöydässä, jossa euroakaan ei olisi maksanut se, että terveys- ja hyvinvointieroja olisi pienennetty, niin siihen ei ollut tällä hallituksella siltikään varaa. Tätä minä en ymmärrä.

Arvoisa puhemies, on pakko kysyä: Ollaanko me tosissamme? Kuka ottaa vastuun siitä, että esimerkiksi kotieläimet, koirat ja kissat, ovat vaarassa, jopa hengenvaarassa, kävellessään tuolla kaupungilla? Nirri pois. Ihan oikeasti, alle seitsemänvuotiaan lapsen henki voi olla kyseessä, kun hän tällaisen menee syömään. Hän kuolee. Tällaisia tuotteita me säädetään nyt regulaation piiriin tilanteessa, jossa niitä ei sallittu lainkaan Suomessa. Ja miksi hallitus sanoo, vieläkin tässä edustaja Päivi Räsänen sanoi, että ei voitu enää tehdä muutoksia, kun notifioinnilla olisi voinut mennä vielä puoli vuotta siihen päälle? Miten me kehdataan? Yli vuoden istuttiin tämän asian päällä, eikä saatu kuulkaa kiireelliseksi tätä asiaa julistettua ja nikotiinipusseja kiellettyä. Ei saatu aikaiseksi, mutta vuoden jälkeen sanotaan, että voidaan kattella koko kesä ja miettiä, jos saataisiin tätä vähän parannettua. Kun kesän jälkeen tullaan tänne ja ihmetellään, niin ei yhtään muutosta, paitsi yksi tekninen muutos saatiin korjattua. Yksi tekninen muutos saatiin korjattua, ja muuten menttiin päivittäistavarakaupan ja tupakkateollisuuden esityksen mukaan. Se tuntuu todella pahalta niistä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2024 vp

kymmenistä lausunnonantajista, jotka meillä oli. [Puhemies koputtaa] Sen vertaa eduskunnan enemmistöllä ei ole häpyä, että terveys- ja hyvinvointieroja oltaisiin edes tämän verran saatu kavennettua. Ei tässä kyllä paljon pyydetty. Ei edes rahaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Perholehto, olkaa hyvä.

15.40 Pinja Perholehto sd: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Juuri eilen kaupassa kävin, ja siinä kassalla jonottaessani pohdin tätä nikotiinipussiasiaa. Nimittäin siinä ei suinkaan ollut näitä nikotiinipusseja vaan semmoisia nuuskapurkilta näyttäviä energianuuskia myynnissä, ja pohdin, että on se kummallista, että lakupiippuja ei saa Suomessa myydä, mutta Suomessa voi myydä energianuuskia, jonka tarkoitus on nimenomaan madaltaa kynnystä myös siihen, että siirrytään näihin tuotteisiin, joista tässä nyt keskustellaan.

Mutta varsinaiseen asiaan. Tällä hallituksen esityksellä pyritään toki sekä ehkäisemään nuorisokäyttöä että esimerkiksi sitten vähentämään laitonta kauppaa ja harmaata tuontia. Eli toisaalta ne suomalaiset, jotka ovat tähänkin mennessä hankkineet edelleen näitä tuotteita laittomien kanavien kautta, siirtyisivät käyttämään sitten laillisia versioita. Se on perin hyvä tavoite, mutta kokonaisuudessaan tähän esitykseen sisältyy aika monta kummallista ristiriitaisuutta ja epäselvyyttä.

Kiistatta suurin niistä ongelmista on tämä edustajien hyvissä puheenvuoroissa jo useammin esille noussut nikotiinipitoisuuden yläraja. Samaan aikaan kun osassa muita Pohjoismaita pohditaan huomattavasti matalampia rajoja, esimerkiksi 10 tai 12 milligrammaa, niin täällä nyt jostakin syystä sitten — en tiedä, onko tupakkateollisuus ollut tähän vaikuttamassa vai kuka tähän on vaikuttanut — esitetään, että olisi jopa 16,6 milligrammaa per gramma. Se on niin lähellä tätä myrkyllisyyden rajaa, että se tuntuu aivan käsittämättömältä. Jos miettii, että meidän tehtävä lainsäätäjänä olisi edistää kansanterveyttä, olisi tehtävänä edistää ihmisten hyvinvointia ja terveyttä, niin sitten kuitenkin täällä ollaan edistämässä itse asiassa sellaisia esityksiä, jotka päinvastoin riskeeraavat niitä, kuten edustaja Kiuru edellisessä puheenvuorossa hyvin laajasti kävi läpi.

Puhemies! Olen itsekkin joskus nikotiinituotteita käyttänyt, sittemmin onneksi niistä päässyt jo eteenpäin, mutta kyllä selvää on aina se, että mitä korkeampi on nikotiinimäärä, sitä korkeammaksi kasvaa myös nikotiiniriippuvuuden riski. Sen takia vähintään tämä yläraja on tässä esityksessä kysymys, josta on monesta puolueesta nyt toiveena esitetty, josko sitä vielä voisi tarkastella, ja asiantuntijat ovat näin katsoneet.

Mutta sanon vielä viimeiseksi, että en pistä ollenkaan pahakseni myöskään keskustelua tästä ikärajasta. En ehkä ajattele niin, että se olisi mikään taikatemppu, jolla voidaan ratkaista se, että Suomeen ei enää synny uusia nikotiiniriippuvaisia. Meillä on tälläkin hetkellä aika merkittävä määrä alaikäisiä, joilla riippuvuus on, mutta jos yhden, kaksi tai edes kolme uutta riippuvuutta voi estää sillä, että ikäraja olisi korkeampi, niin silloin se on todennäköisesti sen arvoista. Siksi tervehdin ilolla myös tämänkaltaisia esityksiä, etenkin kun niitä työryhmiä ja asiantuntijoita on aiemmin kuultu ja tullut.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen, Piritta, olkaa hyvä.

15.43 Piritta Rantanen sd: Herra puhemies! Nikotiinipussien myynnin vapautuminen lisää todennäköisyyttä siitä, että tuotteista muodostuu meidän lapsille ja nuorille uusi väylä nikotiiniriippuvuuteen ja muiden tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöön. On kyllä huomi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2024 vp

onarvoista se, että monet maat ovat jo kieltäneet nikotiinipussit — täällä jo mainitutkin Norja, Belgia ja Saksa — ja osa maista sitä suunnittelee. Juuri se on se syy, jotta voitaisiin ehkäistä niiden käytön yleistymistä nuorten keskuudessa.

Näistä makuaineista on täällä käyty hyvää keskustelua, ja on kyllä huomionarvoista myös se, että tupakkalaissa on kielletty tunnusomaiset tuoksut ja maut savukkeissa. Kaiken tupakka- ja nikotiinituotteiden sääntelyn tulisi ollakin yhdenmukaista, sillä on aivan selvää, että mikään niistä ei ole terveydelle haitaton tuote. Tutkimusten mukaan juuri makuaineet houkuttelevat nuoria maistamaan näitä nikotiinipussejakin. Kun tuota nettiä vähän selailee, niin onhan se aivan käsittämätöntä, että siellä löytyy kaikkea tervalakusta glögiin ja sirkusaakkosiin.

Valvira toikin omassa lausunnossaan esiin, ettei tupakka- ja nikotiiniteollisuutta enää voida erottaa toisistaan, sillä kaikilla suurimmilla tupakkayhtiöillä on valikoimissaan myös jokin savuton nikotiinituote, ja esitystä voidaan pitää huomattavan myönteisenä tupakka- ja nikotiinituotteiden elinkeinotalle. Aika huomionarvoista ja suorastaan silmiinpistävää on myös se, että ne maut, jotka nyt tässä esityksessä ollaan hyväksymässä, ovat juuri ne maut, joita Pietarsaaren uusi nikotiinipussitehdas valmistaa, ja on aivan selvää, että se on ollut vaikuttamassa myös tämän lain säätämiseen.

Sitten tähän ostoikärajaan, josta täällä on paljon puhuttu. Koska hallituksen esityksen ja tupakkalain tavoitteen tarkoituksena on nimenomaan ehkäistä savuttomien nikotiinituotteiden käyttöä nuorilla, niin olisi kyllä vähintäänkin, että sille asetettaisiin tämä 20 vuoden ikäraja mahdollisimman pian. Tämä tarve on entistä ajankohtaisempi, kun markkinoille tulee uusi maustettu nikotiinituote, jonka on kansainvälistenkin kokemusten perusteella todettu kiinnostavan erityisesti nuoria.

Itse ajattelen niin, että nämä koko nikotiinipussit olisi pitänyt kieltää, mutta vähintäänkin, mitä olisi voitu tehdä, olisi se, että niitä maksimimilligrammamääriä olisi pienennetty merkittävästi. Tämä edustaja Räsänen viittaus siihen, että on hyvä, että tämä saadaan nyt voimaan eikä enää uutta EU-lainsäädännön käsittelyä tarvinnut, niin itse ajattelen kyllä niin, että nuorten kannalta se uusi käsittely olisi ollut paljon parempi vaihtoehto.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lahdenperä, olkaa hyvä.

15.46 Milla Lahdenperä kok: Arvoisa puhemies! Kyllä savuttomat nikotiinituotteet on erittäin tärkeää saada tupakkalain sääntelyn piiriin. Erityisen tärkeä on tavoite ehkäistä alaikäisten nikotiiniriippuvuutta. Tässä ehdotetun sääntelyn myötä jatkossa alle 18-vuotiaille ei saa myydä eikä alle 18-vuotias saa hallussapitää mitään tupakan vastiketta.

Tämä nikotiiniraja, mistä tässä on puhuttu: jos siitä Pohjoismaissa keskustellaan, niin kyllä siitä myös Suomessa keskustellaan. Tästä rajasta ajattelisin, että ainakin itse olisin varmasti säättänyt sen sillä tavalla, että meillä on jatkuvasti ollut tuontia kuitenkin siinä määrin, että tämä keskustelu jatkuu sen mukaisesti, ja jos jossakin tiukennetaan rajaa, niin totta kai mekin sitten siihen palaamme.

Näistä tuksuista: totta kai sieltä nyt on tarkoitus poistaa nimenomaan ne lapsia houkuttelevat tuoksut. Koivu, joka mainittiin, toimii kyllä polttopuuna mutta ei välttämättä ole houkuttelevin vaihtoehto lapsille.

Pidän erityisen kannatettavana tätä lakiehdotusta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2024 vp

15.47 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa puhemies! Pidin jo viime viikon täysistunnossa tupakkalain muutoksen tarpeellisuudesta puheen, jossa toin esille useita käytännön esimerkkejä etenkin nuorten sähkötukointiin ja siihen liittyvään kaupankäyntiin liittyen. Tupakkalain muuttaminen on tarpeellista, koska markkinoille on tullut uusia tuotteita, joita aiempi tupakkalaki ei koskenut. Nyt lisättävä savuttoman nikotiinituotteen määritelmä tuo sääntelyn piiriin myös nikotiinipussit ja niitä läheisesti muistuttavat tuotteet.

Tupakkalain muuttaminen on tarpeen etenkin sen vuoksi, että kaikkien tupakan vastikkeiden hallussapito ja maahantuonti kiellettäisiin alle 18-vuotiailta. Muutos mahdollistaa nykyistä paremmin myös kaikkien tupakan vastikkeiden käyttöön puuttumisen oppilaitoksissa. Lakiesitys tuo savuttomat nikotiinituotteet samankaltaisen sääntelyn, rajoitteiden ja valvonnan piiriin kuin mitä tupakkatuotteiden osalta nyt.

Lainsäädännön muutokset ovat tarpeellisia, koska ne mahdollistavat puuttumisen alle 18-vuotiaan pitäessä hallussaan tupakkatuotteita ja savuttomia nikotiinituotteita, vaikka siitä ei voisi rangaista.

Arvoisa puhemies! Ongelmana nikotiinituotteissa on esimerkiksi sähkötukakoissa se, että niitä tilataan nuorten toimesta Suomeen myös ulkomailta, joten myös maahantuonnin valvontaan on syytä panostaa Tullin toimesta.

Ja yhdyin tuohon edustaja Räsäsen mielipiteeseen siitä, että mahdollisesti tulevaisuudessa voitaisiin linjata muittenkin Pohjoismaiden alenevan milligramman kanssa samaan tasoon. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää, poissa. — Edustaja Mattila, olkaa hyvä.

15.49 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa puhemies! Esitän, että käsittelyn pohjaksi otetaan vastalauseeseen 1 sisältyvä lakiesitys.

Tupakkalain tavoitteena on ihmisille myrkyllisiä aineita sisältävien ja riippuvuutta aiheuttavien tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppuminen. Tupakoinnin lopettaminen tukee kansanterveydellisiä tavoitteita ja vähentää tupakkatuotteisiin liittyviä sairauksia, kuten sydän- ja verisuonitauteja sekä keuhkosairauksia. Suomessa on tehty tähän mennessä jo määrätietoisesti toimia, jotka ovat vähentäneet merkittävästi tupakointia ja ehkäisseet sen aloittamista. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan tupakointi aiheuttaa kuitenkin edelleen yhteiskunnalle noin 1,3 miljardin kustannukset. Tupakoinnin aiheuttamat menot terveydenhuollolle ovat noin 340 miljoonaa euroa. Tupakoinnin vähentäminen ja tupakkatuotteista vieroitus on siten myös talouden näkökulmasta erittäin perusteltua.

Hallituksen esittämä lakimuutos ohjaa kehitystä osittain oikeaan suuntaan, mutta se on osittain riittämätön. Kaikille hallituksen esityksen sisältämille yksityiskohdille ei ole löydettävissä minkäänlaisia terveystieteellisiä perusteluja, emmekä siksi voi hyväksyä sitä. Olemme myös huolestuneita siitä, miten uusia tupakkaa korvaavia tuotteita markkinoidaan nuorille. Esitämme tässä vastalauseessa muutoksia, joilla voidaan suojella nuoria tupakoinnin aloittamiselta, vähentää tupakkatuotteiden käyttöä, käytöstä aiheutuvia haittoja ja syntyvää riippuvuutta ja parantaa kansanterveyttä pitkällä aikavälillä.

Ensinnäkin nikotiinipitoisuus tulee laskea 12 milligrammaan grammaa kohden. Nikotiinipitoisuuden laskeminen pohjoismaiselle tasolle, 12 milligrammaan grammaa kohden, olisi yksinkertainen ja toimiva keino vähentää tupakkatuotteiden riippuvuutta aiheuttavaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2024 vp

vaikutusta. Laskemalla tupakkatuotteiden nikotiinipitoisuutta voitaisiin vähentää merkittävästi erityisesti nuorten ja uusien tupakkatuotteiden käyttäjien riippuvuusriskiä. Nikotiiniantosten pienentäminen helpottaa myös tupakoinnin lopettamista, koska vieroitusoireet ilmenevät tällöin myös lievempinä.

Toiseksi, arvoisa puhemies, lisäaineet ja maut tulisi kieltää savuttomissa nikotiinituotteissa. Tupakkatuotteiden lisäaineet ja maut houkuttelevat erityisesti nuoria kokeilemaan tupakkatuotteita ja jatkamaan niiden käyttöä. Tupakkalaki kieltää jo tällä hetkellä tunnusomaisten tuoksujen ja makujen lisäämisen savukkeisiin, kääretupakkaan sekä sähkösavukkeissa käytettäviin nikotiinittomiin ja nikotiinipitoisiin nesteisiin. Tuoksujen ja makuaineiden kieltö tulisi ulottaa kaikkiin tupakkalain alaisiin tuotteisiin. Hallituksen esittämä laaja, lailla sallittava savuttomien nikotiinituotteiden makuvalikoima ei ole terveystaloudellisesti perusteltavissa.

Arvoisa puhemies! Kolmanneksi esitämme, että tupakkatuotteiden myynti-ikäraja, hallussapitoikäraja ja maahantuonnin ikäraja tulisi nostaa 20 vuoteen. Nuorten tupakoinnin aloittamisen ehkäisy on erittäin keskeistä kansanterveyden parantamisen näkökulmasta. Tupakkatuotteiden myynti-ikärajan, hallussapitoikärajan ja maahantuonnin ikärajan nostaminen nykyisestä 18 vuodesta 20 vuoteen — useiden viranomaisten ja kansanterveysjärjestöjen esittämän mukaisesti — olisi tehokas keino ehkäistä tupakoinnin aloittamista nuorena. Terveystalouden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan hallituksen esityksen sisältämät keinot eivät ole riittäviä vastaamaan tavoitteisiin ehkäistä tupakkatuotteiden ja niitä korvaavien nikotiinipitoisten tuotteiden nuorisokäyttöä ja myrkytyksiä. Tämän vuoksi ikärajoja tulisi nostaa 20 vuoteen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Laiho, olkaa hyvä.

15.53 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Käsittelemme tupakkalain muuttamista. Sähkötupakoiden määrä ja kulutus on kasvanut huolestuttavasti erityisesti nuorilla ja tytöillä, ja näemme ympärillämme myös myyntipisteitä, joissa suoraan sanottuna herkutellaan niin sähkötupakoilla kuin myöskin nikotiinipusseilla. Niitä maustetaan ja koristellaan erilaisin koristein, että saadaan niistä houkuttelevia erityisesti nuorisolle. Koulut ovat myös ongelmassa näiden savuttomien tupakkatuotteiden kanssa, ja myöskin tarvittaisiin säädöksiä sinne puolelle, että saataisiin työkaluja opettajille.

Tämä tupakkalain muutos on tullut todellakin tarpeeseen. Täällä on nostettu kritiikkiä esimerkiksi tästä nikotiinirajasta, mikä on kieltämättä korkea, mutta haluan heti alkuun tässä tuoda esille sen, että kaikki, jotka nyt täällä ovat esittämässä hylkyä tai vastustavat tämän lain läpimenoa, vastustavat samalla myös sitä, että me saadaan työvälineitä siihen nuorison nikotiinituotteiden ja sähkötupakan käyttöön, ja samalla myös viedään työvälineitä kouluilta ja opettajilta puuttua siihen.

Jos tätä lakiesitystä ei nyt viedä eteenpäin, silloin meillä ei ole välineitä siihen, että me pystytään tähän puuttumaan. Sen takiahan tämä esitys on tehty, että me pystytään puuttumaan tähän alaikäisten huvittomaan käyttöön, kun tällä hetkellä pystyy netistä tilaamaan ja pystytään täällä näitä sähkötupakoita myymään. Eli tässä tupakkalaissa ehdotetaan lisättäväksi savuttoman nikotiinituotteen määritelmä, joka kattaa nikotiinipussit ja niitä läheisesti muistuttavat tuotteet. Savuttomille nikotiinituotteille ehdotetaan säädettäväksi nikotiiniraja, ja niistä kielletään tunnusomaiset tuoksut tai maut. Muilta osin ne tulevat siis nyt säädettäväksi vastaavalla tavalla kuin muut tupakkatuotteet, ja tämä on varsin perusteltua.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2024 vp

Ne saadaan sääntelyn piiriin myös niin, että niitä ei saa myydä alle 18-vuotiaalle ja niitä ei saa pitää myöskään hallussa alle 18-vuotiaat. Valiokunta onkin pitänyt tärkeänä nimenomaan tätä nuorten käytön ehkäisyä.

Tässä esityksessä myös esitetään, että savuttomien nikotiinituotteiden käyttö kielletään päiväkotien, esi- ja perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavien oppilaitosten sisä- ja ulkotiloissa sekä leikkikentillä, eli se on vastaavanlainen, mikä meillä on tupakkatuotteiden yhteydessä. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

No sitten puhuttiin täällä myöskin siitä, että näitä tupakkatuotteita...

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Laiho, odotatteko hetken. — Pyytäisin käymään muut äänekkäät keskustelut jossakin muualla kuin täällä salissa, kiitoksia. — Olkaa hyvä, edustaja Laiho.

Kiitos, puhemies! Meille tulee nuuskaa paljon rajan yli ja tulee myöskin nikotiinituotteita. Tällä sääntelyllä tietenkin myöskin yritetään vaikuttaa siihen, että saamalla sääntelyn piiriin myöskin näitä tuotteita pystytään hillitsemään sitä harmaata tuontia ja myöskin laadultaan myös hyvin epäselvää ja turvatonta — jos voi näin sanoa, ei koskaan tiedä, mitä sieltä saa — harmaata taloutta hillitsemään. Se on kyllä ihan merkittävä asia myös Suomen talouden kannalta.

On tietenkin tärkeää, mikä täällä on nostettu, esimerkiksi tämä 20 vuoden ikäraja, mitä on Suomi savuttomaksi -työryhmä esittänyt. Itsekin sitä kannatan, mutta se pitää tehdä jatkossa siinä yhteydessä, kun tupakkalakia säädetään, niin että me saadaan sekä tupakkatuotteet että savuttomat tupakkatuotteet, kaikki, huomioitua, ja se arvioidaan kunnolla, [Krista Kiurun välihuuto] koska tämä ei ole nyt vain tähän liittyvä. Silloin tarvitaan asiantuntevat kuulemiset. Tässä lakiesityksessä sitä ei ole ollut mukana, niin ei sitä valiokunnassa voida lähteä laajentamaan tältä osin, mutta sinänsä ikärajan nostoa kannattaa jatkossa kyllä harkita tämän työryhmän ehdotuksen mukaisesti. [Tuomas Kettunen: Kannattaa äänestää vastalauseen mukaisesti!]

Koska tämä on myöskin uutta lainsäädäntöä, valiokunta näkee, että on tarpeen seurata tätä huolellisesti, ja valiokunta on tehnyt hyvin tiukan lausuman, ja luen sen tässä nyt vielä: ”Valiokunta pitää välttämättömänä, että valtioneuvosto seuraa nyt ehdotetun sääntelyn toimivuutta erityisesti kansanterveyden edistämisen, hyvinvointi- ja terveyserojen vähentämisen sekä nuorisokäytön ehkäisemisen näkökulmasta ja ryhtyy tarvittaessa pikaisesti toimiin sääntelyn muuttamiseksi. Erityisesti, jos muissa Pohjoismaissa säädetään Suomea alhaisemmat nikotiinipitoisuuden rajat tai tiukemmat makuaine- tai lisäainerajoitukset, tulee sääntelyä tältä osin yhdenmukaistaa. Lisäksi valtioneuvoston on seurattava nikotiini-valmisteiden käyttöä ja käytön vaikutuksia erityisesti alle 20-vuotiaisiin.” Todella tiukka lausuma sekä seurannan, arvioinnin ja ikärajan että muiden Pohjoismaiden tilanteeseen liittyvän kytköksen suhteen — ja kehotuksesta ryhtyä lainsäädännöllisiin toimenpiteisiin, mikäli siellä tapahtuu muutoksia. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

16.00 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Käsittelemme nyt tätä tupakkalakia. Nikotiinipusseihin tosiaan tarvitaan tätä sääntelyä. Täällä Suomessakin on ollut siihen liit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2024 vp

tyviä ongelmia ja epäselvyyksiä, ja se johtuu esimerkiksi siitä, kun ei ole ollut sitä sääntelyä.

On erityisen tärkeää, että nämä savuttomat nikotiinituotteet saatetaan tupakkalain piiriin, kun ne ennen eivät olleet siellä, mutta onneksi ovat tulossa sitten sinne, ja vain näin siihen asiaan voidaan puuttua muun muassa kouluissa, joka on hyvin oleellinen asia. Aiemmin ei ole tosiaan voitu puuttua, kun ei ole ollut sitä sääntelyä, mutta nyt jatkossa pystytään puuttumaan paremmin. Ja se on hieno asia, että tätä asiaa seurataan myös jatkossa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

16.01 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Ihan ensimmäiseksi minä kannatan edustaja Mattilan tekemää esitystä.

Ja, puhemies, kun olen kuunnellut tätä keskustelua, niin tulen hyvälle tuulelle. Varsinkin, kun valiokunnan varapuheenjohtaja toi esille tämän nikotiinirajan, joka on korkea edelleenkin. Vaikka te olette mietintöön kirjanneet sen 16,6 milligrammaa, niin olisi syytä, että tämä nikotiinipitoisuus laskettaisiin sinne 12 milligrammaan grammaa kohden — tulaisiin tälle pohjoismaiselle tasolle.

Edustaja Laiho, minä mietin vain sitä, että nyt, kun tätä keskustelua käydään valiokunnan mietinnöstä, niin minkä takia siellä valiokuntatyössä ei löytynyt sitä kompromissia, että olisitte laskeneet ja tuoneet sen tähän 12 milligrammaan grammaa kohden. [Mia Laihon välihuuto] Myös edustaja Rasinkangas toi tämän asian esille.

Ja muistutankin, että kun tästä asiasta sitten, tästä mietinnöstä, äänestetään, niin tämä keskustan vastalause 1 pitää sisällään sen 12 milligrammaa ja tuo myös esille sen — mitä myös itse kannatan — että tupakkatuotteitten myynti-ikäraja voitaisiin nostaa sinne 20 ikävuoteen. Niin kuin valiokunnan varapuheenjohtaja tuossa ansiokkaasti äskeisessä puheenvuorossaan toi esille, Suomi savuttomaksi -työryhmäkin on tätä asiaa esittänyt. Huomenna on mahdollisuus, kun tästä asiasta äänestetään, äänestää oikein.

Puhemies! Itse tupakointiin liittyvissä asioissa tupakkituotteet ovat olleet läsnä itselläni vuonna 2008. Silloisella Hoikankankaalla Kajaanissa, kun varusmiespalvelusta suoritettiin, niin yleensä pyydettiin tupakkipaikalle ja yritettiin opettaa myös nuorta Kettusta tupakin saloihin. Mutta valitettavasti, puhemies, en oppinut siellä tupakkipaikalla polttamaan tupakkia. Ja koen näin näitten vuosien ja vuosikymmenten jälkeen, että ihan hyväkin, että en oppinut sitä tupakkia polttamaan. Silloin olin 20 vuoden iässä, kun tätä palvelusaikaa suoritin siellä Kainuun prikaatissa. Hyviä muistoja myös sieltä tupakkipaikalta — siltäkin osin, että itse en sitten polttanut sitä tupakkia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Joona Räsänen, olkaa hyvä.

16.03 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Harvoin tulee aloitettua omaa puheenvuoroa suoraan siitä, mihin edellinen puhuja jätti, mutta kun tuossa edustaja Kettunen kävi läpi omaa tupakkakokemustaan sieltä armeija-ajoilta — sanottakoon se pöytäkirjaan, että tämähän siis enemmänkin päättyi niin, että hän ei tupakalle antautunut — niin tuli mieleeni, että siellä taitaa olla syy, minkä takia myös moni ei-tupakoitsija aina sinne armeijankin tupakkapaikalle kokoontuu, koska kuulemma siellä ne parhaat jutut kuulee, tai ainakin silloin kuuli, kun itse olin palveluksessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2024 vp

Arvoisa puhemies! Jos tämän harha-askeleen jälkeen mennään sitten ihan tähän käsiteltävänä olevaan asiaan, niin ehkä yleiskuva on kuitenkin syytä meidän muistaa: Jos me ajatelimme tupakkatuotteiden käyttöä Suomessa, niin kehityshän on viime vuosina ollut siinä mielessä myönteistä, että niiden käyttöhan on kauttaaltaan vähentynyt. Jos me katsomme tänä päivänä, kuinka paljon vaikkapa nuoret käyttävät tupakkatuotteita, varsinkin polttoon perustuvia tupakkatuotteita, niin määrähän on huomattavasti pienempi kuin vaikka 10 vuotta sitten. Totta kai täytyy sanoa, että samanaikaisesti kun näiden niin sanotusti perinteisten savukkeiden käyttö on nuorissakin ikäluokissa vähentynyt, niin kuin se on kauttaaltaan koko yhteiskunnassa vähentynyt, niin sitten nimenomaan näiden sähkötupakoiden osuus on siellä kasvanut, ja samalla tavallahan esimerkiksi nämä sähkötupakat tai muut vastaavat tuotteet eivät näyttäydy tässä koko väestössä, tai niiden käyttö ei ole siinä hirveästi kasvanut. Mutta yhtä kaikki, voisi sanoa, että rohkaisevasti ollaan menty oikeaan suuntaan, kun tupakkatuotteita käytetään Suomessa vähemmän kuin ennen. Globaalistihan tilanne on hieman toinen. Globaalistihan tupakkatuotteiden käyttö ei juurikaan ole vähentynyt, ja en uskalla ennustaa, mitä siinä tulee tapahtumaan.

Arvoisa puhemies! Nyt kun me täällä Suomessa tätä omaa tupakkalainsäädäntöämme kehitämme, niin minusta ensinnäkin on hyvä, että me kohtelemme eri tupakkatuotteita samalla tavalla, ja vaikka terveydelle ei ole hyväksi tietenkään minkään tuotteen käyttö, niin sentään parempi, että enemmänkin näiden polttoon perustumattomien tuotteiden käyttö on lisääntynyt, koska siinä se vaarallisin aine on todella nikotiini eikä niinkään se, mikä polton seurauksena tulee näissä perinteisissä tupakoissa.

Yksi asia, joka tässä lainsäädännössä todella olisi pitänyt viedä maaliin, olisi kyllä ollut nikotiinitason huomattavasti alhaisempi taso kuin mihin nyt hallitus on tässä päätymässä. Se olisi ollut helpoin keino vähentää nikotiinin käyttöä kauttaaltaan ja varmasti olisi tukenut myös niitä kansanterveydellisiä syitä, jotka täällä on hienosti nostettu esille. Toivoisin, että tämä asia olisi todella edennyt, eikä niin, että tässä on ehkä menty vähän tämmöisten tekosyiden taakse, etteikö sitä nyt oltaisi voitu tässä samassa yhteydessä tehdä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Kiuru, olkaa hyvä.

16.07 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Valiokuntahan kuuli 30:tä asiantuntijaa, ja tämän asiantuntijajoukon kuulemisen jälkeen päädyimme tämän muotoiseen mietintöön. Moni kysyy, miten siinä niin kävi. Miten kävi niin, että nimenomaan päivittäistavarakaupan ja tupakkateollisuuden tupakka-asiamiehen lausuntojen mukaan kirjoitettiin tämä mietintö? Harva valiokunta pystyy moiseen. Se, että kuulemistilaisuuksissa ei kannatettu tämän lain keskeisiä arvovalintoja, on vakava viesti myöskin tätä hallituksen esitystä kohtaan. Minulla olikin suuri toive tämän käsittelyn kuluessa, että tällaisessa isossa asiassa, joka ei maksa mitään, me pystyttäisiin tekemään Suomessa sellaista terveys- ja hyvinvointieroja pienentävää politiikkaa, jossa lähtökohtana olisi se, että me ymmärrettäisiin, mitä me ollaan tekemässä. Ja nyt me ollaan esittämässä tällaista lainsäädäntöä.

Joitakin räikeitä yksityiskohtia otan vielä esiin, koska varapuheenjohtaja niistä omassa puheenvuorossaan muistutti — ja pyysin jo silloin vastauspuheenvuoroa, mutta en saanut. Haluan korjata ensinnäkin sen, että varapuheenjohtaja aika törkeällä tavalla totesi tässä eduskunnan salissa, että ne, jotka vastustavat tätä esitystä, vastustavat myöskin niitä ainoakaisia hyviä asioita, jotka täällä ovat. Minusta se oli kyllä aivan käsittämätön puheenvuo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2024 vp

ro. Tuolla meidän pilttuussa ihmettelimme, että kuulimmeko me oikein. Varmaan pöytäkirjasta sitten myöhemmin nähdään.

Siis tässä esityksessähän on kaksi hyvää asiaa — se, että kielletään niin sanotusti koulu-toimintaympäristössä nikotiinipussien käyttö ja kielletään myöskin näiden sähkö tupakka-valmisteiden hallussapito näissä paikoissa. Hei, ihan oikeasti, tässä ovat ne hyvät uutiset nyt tälle porukalle. Mutta ihmetykseni oli suuri, että kun puhutaan rinta rottingilla siitä, että tässä esityksessä ei voinut nostaa kaikkien tupakkatuotteiden ikärajaa 20 ikävuoteen, niin sääli nyt pettää nämä odotukset, jotka tässä äsken luotiin, mutta varapuheenjohtaja Laiho todisti tässä väärin. Tässä esityksessä nimenomaan oli auki pykälä, jossa kaikki nikotiini-tuotteet nostettiin 18 ikävuoden sijasta opposition näkökulmasta 20 ikävuoteen ja hallituksen näkökulmasta 18 ikävuoteen. Siis tässä oli tämä pykälä auki kaikkien nikotiinituotteiden osalta, jossa nostettiin hallituksen omalla esityksellä tämä 18:aan.

Totta kai me kävimme 30 asiantuntijan kanssa keskustelun siitä, onko tämä hallituksen valinta 18:sta hyvä, vai olisiko se pitänyt nostaa kahteenkymmppiin, kuten tupakkatyöryhmän esitys on. Eli me ollaan sitouduttu Suomessa savuttomaan Suomeen vuonna 2030 — laajasti poliittisesti jaettu tavoite, joka itse asiassa lytätään tässä esityksessä täysin, koska me mennään aivan eri suuntaan tässä esityksessä. Ja nyt tämä tuntuu minusta todella oudolta, ettei edes tiedetä, mitä me oikeasti oltiin päättämässä. Tällainen pykälä oli auki, ja siihen otettiin kantaa. Ja huomenna, kun tästä asiasta äänestetään salissa, me kaikki otamme juuri tähänkin pykälään kantaa, että onko se 18 vai 20. Oppositio kannattaa 20:tä, kuten Suomessa laajasti ollaan sitouduttu savuttoman Suomen edistämiseksi, ja nyt hallituspuolueet ovatkin päätyneet siihen, että 18 riittää. Ja monet hallituspuolueet muutoin ovat aikaisemmin kannattaneet tätä 20:tä.

No, toinen erikoinen yksityiskohta jäi tähän vielä. Se on se, että mikä on pohjoismainen linja. Se oli minusta ihan hyvä kysymys, että mikä on pohjoismainen linja. Sen varapuheenjohtaja Laiho tässä nosti esiin, ja käydäänpä siitäkin pieni katsaus, nimittäin Ruotsihan on jo ihan julkisissa asiakirjoissa kertonut, että he aikovat säätää nikotiinipusseille 12 milligramman rajan. Tanska ilmoitti aivan juuri nyt, että he aikovat säätää nämä nikotiinipussit kahdeksan milligramman rajaan.

Me esitimme kiireesti valiokunnassa, että oltaisiin tehty lausuma, jossa hallitus olisi velvoitettu neuvottelemaan rajanaapureiden kanssa, yhteistyössä Pohjoismaiden ja eurooppalaisten maiden kanssa, että oltaisiin saatu tätä milligrammarajaa sekä täysin nikotiinipussien mauista luopumista eteenpäin, mutta se ei käynyt millään. Tämä on minun mielestäni vakava juttu — se näkyy pöytäkirjoista, että tällainen esitys tehtiin ja sille ei löytynyt valiokunnassa kannatusta.

Tämä on vakavaa tekstiä, kun me puhumme sosiaali- ja terveyspolitiikassa terveys- ja hyvinvointierojen kaventamisesta. Kiinnostaako tämä kaventaminen vai ei? Minä en olisi voinut koskaan uskoa, että eduskunnan enemmistö ajattelee, että kun päivittäistavarakauppa ja tupakkateollisuus tätä vastustavat, niin meistä ei löydy sen vertaa täällä kuulkaa selkärankaa, että pantaisiin edes vähän vastaan. On käsittämätöntä, että me joudutaan varoitamaan ihmisiä jatkossa, että alle seitsemänvuotiaitten lasten kotona tupakkatuotteiden jättäminen pöydälle, mikä koskee myös nikotiinipusseja, voi olla hengenvaarallinen kysymys. Tämä on minun mielestäni todella iso kysymys, että kuka kantaa vastuun tässä, ja saliammottaa tyhjyyttään täällä hallituksen puolella.

Minä olen valitettavasti tottunut siihen, että isoissa ja vaikeissa asioissa myös ministerit joutuvat tulemaan paikalle. Minä ihmettelen tätä vastuunkantoa, että kukaan ei ota vastu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2024 vp

ta tästä 16,6 milligrammasta grammaa kohti. Missä on hallituksen ministeri puolustamassa tätä? Taitaa olla sen verran vaikea paikka myös kokoomukselle, kun RKP:n ja perussuomalaisen mukaan menttiin, että tätä on vaikea kansakunnan edessä sanoa, että osui lankulle. Minusta on tärkeitä kuulla selitys, että miten tämä toimeenpannaan niin, että jokainen ihminen, joka nikotiinituotteita käyttää, ymmärtää, että alle seitsemänvuotias lapsi voi kuolla syötyään tällaisen tupakkatuotteen. Samoin eläimet, kotieläimet, ovat vaarassa, jos he syövät tällaisen nikotiinituotteen. Näitä pusseja löytyy tuolta pitkin kylää, eli ei auta se, että me sanotaan, että päiväkotien ja koulujen pihapiireissä ei saisi olla tällaisia nikotiinituotteita. Mutta me sanotaan, että ei mitään, se on ihan sama — kotona voi olla ja joka paikassa muualla. Kyllä tämä kaksinaismoralismi on aika kova.

Sitten vielä ihan viimeinen asia, puhemies. On pakko sanoa tästäkin vielä. Tässä viitattiin siihen, kuinka hienosti hoidetaan nyt nämä pakkausmerkinnät. Minä en olisi voinut ikinä ymmärtää, kun me valiokunnan kokouksessa vielä jouduttiin selvittämään se, että mimmoiset pakkausmerkinnät näihin nikotiinipusseihin voidaan laittaa, niin tiesittekö sen, että meillä oli pykälä auki, me yritimme esittää, että tähän tulisi muutos, jossa voitaisiin ihmisille antaa suora kuvaus siitä, mimmoiseen kuntoon menee esimerkiksi kroppa, kun tällaisia nikotiinituotteita käyttää, mutta hallituspuolueet valitsivat äänestyksen tuloksena [Puhemies koputtaa] — anteeksi, minä en ole ihan varma, oliko se 9—8 vai 8—7, kun meillä oli siinä porukkaa pois — mutta he valitsivat linjan, jossa näitä varoituksia ei voi myöskään näihin tuotteisiin laittaa. Minä en ymmärrä tätä. Miksi meillä ei ollut varaa tehdä sosiaali- ja terveyspolitiikassa [Puhemies koputtaa] terveys- ja hyvinvointipolitiikkaa, kun ei se edes maksa mitään?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää, olkaa hyvä.

16.14 Pia Sillanpää ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys eduskunnalle tupakkalain muuttamisesta. Eurooppalainen koululaistutkimus ESPAD on tutkinut nuorten päihteiden käyttöä neljän vuoden välein vuodesta 1995 alkaen. Tutkimukseen on osallistunut tutkimusvuonna 16 vuotta täyttävät nuoret, jotka ovat Suomessa yhdeksäsluokkalaisia. Siinä missä tyttöjen päivittäinen tupakointi on vuosittain vähentynyt, poikien osalta tämä myönteinen kehitys näyttäisi kyselytutkimuksen mukaan pysähtyneen. Vuonna 2024 yhdeksäsluokkalaisista pojista noin 6 prosenttia tupakoi päivittäin, tytöistä 4 prosenttia. Sähkösavukkeita, eli niin kutsuttua vapea, ilmoitti päivittäin käyttävänsä 9 prosenttia pojista ja 13 prosenttia tytöistä. Tämä on paljon, ja voisi sanoa, että aivan liikaa.

Vapen lisäksi nikotiinipussien käyttö erityisesti nuorten keskuudessa on lisääntynyt, kun pussien myyntirajoitukset poistuivat vuonna 2023. Nikotiinipusseja ilmoitti kyselytutkimuksen mukaan joskus käyttäneen 31 prosenttia pojista ja 17 prosenttia tytöistä. Nikotiinipussit ovat todella koukuttavia, ja voimme vain miettiä, mitä ne tekevät kasvavien lasten ja nuorten aivoille ja kehitykselle. Nikotiinipussit eivät ole aiemmin olleet tupakkalain piirissä, mutta nyt tähän on onneksi tulossa muutos. [Krista Kiuru: Ne olivat lääkelain piirissä ja kiellettyjä aiemmin!]

Mielestäni tämän tupakkalain muutoksen pohjana on meidän päättäjien halu suojella lapsia ja nuoria tupakan ja savuttomien tupakkatuotteiden haitoilta. Tässä esityksessä on useita konkreettisia keinoja, joilla voimme ottaa lisäaskelia kohti savutonta ja nikotiinivapaata Suomea.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2024 vp

Tällä hetkellä jo aiemmin mainituissa nikotiinipusseissa on tarjolla valtava määrä erilaisia makuvaihtoehtoja, jotka vetoavat erityisesti nuoriin käyttäjiin. Tällä esityksellä näitä makuvaihtoehtoja rajataan kuuteen makuun ja etämyynti kiellettäisiin.

Yhtenä tavoitteena tällä on se, että saisimme niin sanotun nuuskarallin loppumaan Ruotsista. Tällä hetkellä suomalaiset hakevat nuuskaa Ruotsista, jolloin Ruotsi saa verotulot mutta suomalainen yhteiskunta kantaa kansalaistensa nuuskaamisen haitat.

Toinen tärkeä ja konkreettinen keino, jolla voimme puuttua alaikäisten tupakkatuotteiden käyttöön, on kieltää niiden hallussapito. Eli jatkossa kaikkien tupakan vastikkeiden hallussapito alle 18-vuotiailta olisi yksiselitteisesti laitonta.

Lisäksi esityksessä rajattaisiin nykyistä laajemmin siitä, missä esimerkiksi nikotiinipussien käyttö olisi kiellettyä. Esityksenä on, että savuttomien nikotiinituotteiden käyttö kiellettäisiin päiväkotien, eskareiden, peruskoulujen sekä ammatillista koulutusta ja lukio-opetusta antavien oppilaitosten sisä- ja ulkotiloissa ja näiden lisäksi myös leikkikentillä. Tämä muutos antaisi koulujen henkilökunnalle myös mahdollisuuden puuttua käyttöön.

Esitys tupakkalain muutoksesta on siis erittäin kannatettava, ja se sisältää monta hyvää muutosta, jotka suojelevat tämän maan lapsia ja nuoria. — Kiitos hallitukselle tästä esityksestä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pekonen, olkaa hyvä.

16.18 Aino-Kaisa Pekonen vas: Arvoisa herra puhemies! Todellakin meillä on Suomesa tavoitteena savuton Suomi 2030, mutta en ole ihan varma, edesauttavatko tämä hallituksen esitys ja nyt tämä valiokunnan enemmistön tekemä päätös tätä tavoitetta. Voi olla, että nämä nikotiinipussit, jotka nyt tässä kyseisessä laissa tulevat tämän tupakkalain säätelyn piiriin, voivat ehkä auttaa tupakoivia ihmisiä tupakoinnin lopettamisessa, mutta toisaalta nämä pussit kyllä houkuttelevat erityisesti nuoria, ja nuoret jäävät helposti näihin nikotiinipusseihin myöskin koukuun. Ja tämä markkinointi on erityisen aggressiivista ja myöskin erityisesti nuorille suunnattua, kuten kuultiin täällä, kun edustaja Merinen luki tuolta nikotiinipussifirmojen markkinointilauseita.

Minä olen eri mieltä siitä, mitä edustaja Sillanpää äsken totesi tuolta pöntöstä. Ei tällä hallituksella ole tavoitteena suojella lapsia ja nuoria — jos olisi, niin tällaista esitystä ei tässä salissa hyväksyttäisi.

Ja minun täytyy todeta, puhemies, että minä vasta menin tuonne sosiaali- ja terveysvaliokuntaan jäseneksi [Krista Kiuru: Toista kertaa!] ja hieman hämmennyin siitä keskusteluilmapiiristä, joka valiokunnassa oli. Minä olen myöskin aikaisemmin ollut sosiaali- ja terveysvaliokunnan jäsenenä ja tottunut siihen ja pitänyt tosi tärkeänä sitä, että eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on aina ihmisen terveyden puolella, mutta tässä ei kyllä kuunneltu niitä asiantuntijoita, jotka olivat edistämässä ihmisten terveyttä — ei. Tässä kuunneltiin täysin muita asiantuntijoita, kun kuunneltiin muun muassa MaRaa, kuunneltiin tupakkateollisuutta ja kuunneltiin päivittäistavarakaupan edustajia.

Vielä tässä lopuksi totean, että kun tässä valiokunnan omassa mietinnössäkkin, minkä hallituspuolueet ovat hyväksyneet, tekstissä todetaan, että ”vahvojen nikotiinipussien käyttö voi johtaa myrkytykseen ja tästä syystä muun muassa nikotiinipussien nikotiinipitoisuudella on keskeinen merkitys”, niin tässä te kuitenkin hyväksyitte tämän 16,6 milligrammaa grammassa, joka on siellä myrkytysrajalla. Ja vielä lopussa todetaan, että vastakkaisia näkemyksiä rajoituksiin valiokunnan asiantuntijakuulemisissa myös tuli mutta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2024 vp

tupakkateollisuus, päivittäistavarakauppa ja MaRa pitivät näitä rajoituksia liian tiukkoina. Kenen etua te olette täällä, arvoisat hallituspuolueiden edustajat, ajamassa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Kiuru, olkaa hyvä.

16.21 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Sillanpää piti minusta ihan ok puheenvuoron, jos tilanne olisi se, että me ensi kertaa reguloitaisiin tupakkatuotteista nikotiinipussit lakiin. Mutta tässä unohtuu tämä historia, ja minä olen miettinyt sitä, eikö kukaan ota vastuuta siitä, mitä tässä tapahtui.

Siis keväällä 23 nikotiinipussit olivat tässä maassa kiellettyjä, ja kun lääkelaista saivat nikotiinipussit lähteä, niin oltiin tilanteessa, jossa kiireesti olisi pitänyt saada aikaan uusi laki, jossa olisi jatkettu nykytilaa. Tämä oli lausuntokierroksella silloin, ja juuri nämä Pekosen mainitsevat toimijat eivät sitä hyväksyneet, mutta muiltahan tuli pääsääntöisesti kiitettävää palautetta: jatketaan sillä tavalla, jolla Suomessa oli saatu hyviä tuloksia aikaan. Oltiin matkalla kohti savuttomampaa Suomea. Ei kai kenellekään tullut mieleen se, kun ihan sydänverellä jouduin toteamaan, että minä en saa vihellettyä tätä esitystä notifiointin kautta kiireelliseksi, niin että me oltaisiin tehty tämä esitys täällä, nopeasti vielä säädetty tämä jatkossakin näin, että tämä tila olisi jatkunut, ja pyydetty tähän kiireellinen notifiointi mutta tehty tämä jo ikään kuin kiireelliseksi julistaen.

Miksi hallitus ei julistanut tätä kiireelliseksi, kun te kesällä aloititte? Minä en ymmärrä sitä, kuinka te kehtaatte. [Aino-Kaisa Pekonen: Ja kylläpä te kehtaatte!] Miksi tätä ei julistettu kiireelliseksi? Miksi tätä ei tehty heti? Miksi täällä ei ollut syyskuussa tämä käsittelyssä vaan sosiaaliturvaleikkaukset? Miksi täällä ei viime syksynä ollut tämä käsittelyssä vaan käytännössä hoitotakuun heikentäminen ja hoitajamitoituksen heikentäminen? Hallitus ei ehtinyt tekemään sosiaali- ja terveystalitiikassa terveys- ja hyvinvointierojen kaventamista, koska oli niin kiire tehdä näitä säästölakeja. Ajatelkaa, mikä moka, että tällainen asia jätettiin hoitamatta. Sitten tämä tuotiin vuoden päästä tänne, ja sitten sanottiin, että nyt alkaa kesäkuussa olemaan kiire. Ei valiokunnalla ollut kiire, hallituspuolueilla, ei äänin 9—8, ei kukaan esittänyt, että tämä pitäisi saada jo ennen kesää valmiiksi.

Ja täytyy sanoa, että mekin olimme oppositiossa hiukan hölmöjä siinä, että me luotimme siihen, että tämä kuuleminen oli niin shokeeraavaa, että tästä varmasti hallitus vetää johtopäätökset. Ihme oli siis se, että tänään me esittelemme täällä nyt sellaista mietintöä, jossa hallituksen esitykseen on korjattu yksi asia. 30 lausunnonantajaa, oikeastaan 27—28 mielipidettä siitä, että näin ei pitäisi säätää nikotiinipusseja lakiin — ja mikä on lopputulos? Lopputulos on se, että me korjattiin kaiken kaikkiaan yksi virhe, ja se on tekninen luonteeltaan. Kyllä tämä vetää vakavaksi. Myöskin historiamme me joudumme tuntemaan, kun me näitä puheenvuoroja täällä pidämme.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Merinen, olkaa hyvä.

16.24 Ville Merinen sd: Kiitos, arvoisa puheenjohtaja! Nyt kun keskustelu alkaa olla loppua kohti, niin ehkä itselle ainut semmoinen iso kysymys, mihin ei ole saanut vastausta ja en ole kuullut kenenkään vastaavan vielä, on se, miksi meille tuli näin korkea pitoisuus. [Aino-Kaisa Pekonen: Aivan!] Meistä moni on sitä täällä tuonut esille, ja minä en ole yhdestäkään hallituspuolueiden puheenvuorosta saanut selville sitä. Sehän on just alle sen myrkkymerkkin rajan. [Krista Kiuru: Lähes myrkytysrajalla!] Kun Pohjoismaissa on suun-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2024 vp

nitteilla 12:ta milligrammaa, niin minä en ole saanut mistään vastausta koko tässä prosessissa, joka on kestänyt nyt keväästä lähtien, siihen, miksi meillä on 16,6-milligrammaisia nikotiinipusseja. Minä haluaisin joskus vielä saada selville sen, mistä ja kenenkä päätöksestä on tullut tämä ehdotus. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.